

มคอ. ๓ รายละเอียดของรายวิชา
รหัสวิชา ๑๐๑ ๓๑๔ วิสุทธิมรรคศึกษา
(Visuddhimagga Study)

หลักสูตรสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
คณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น

มคอ. ๓ รายละเอียดของรายวิชา
รหัสวิชา ๑๐๑ ๓๑๔ วิสุทธิมรรคศึกษา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	วิทยาเขตขอนแก่น / คณะพุทธศาสตร์ / สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา ๑๐๑ ๓๑๔ วิสุทธิมรรคศึกษา (Visuddhimagga Studies)
๒. จำนวนหน่วยกิต ๓ หน่วยกิต (๓-๐-๖)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา พุทธศาสตรบัณฑิต / สาขาวิชาพระพุทธศาสนา / หมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา (วิชาบังคับ)
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา พระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปณโณ, ดร. อาจารย์ผู้สอน พระมหาภิรัฐภรณ์ อังสุมาลี, ผศ.ดร., พระมหาโยธิน โยธิโก, รศ.ดร.
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ ๑ ชั้นปีที่ ๓
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี) ไม่มี
๘. สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น อาคาร ๑๐๐ ปี สมเด็จพระพุทธาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) ๓๐ หมู่ ๑ ต.โคกสี อ.เมือง จ.ขอนแก่น
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา ๑. เพื่อให้นิสิต มีความรู้ ความเข้าใจ ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของวิสุทธิมรรค ๒. เพื่อให้นิสิตศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในหนังสือวิสุทธิมรรค ๓. เพื่อให้นิสิตศึกษาวิเคราะห์อิทธิพลและคุณค่าที่มีต่อวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาและสังคมไทยร่วมสมัย
วัตถุประสงค์ ๒. วัตถุประสงค์ในการการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา เพื่อเพิ่มเติมเนื้อหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อมูล เพื่อการบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ โดยอาศัยการประเมินจากผู้เรียน และคณาจารย์เข้าสู่ขบวนการสอนโดย E-Learning

๑. ดำเนินการทำสื่อการเรียนการสอนโดย e-learning
๒. ปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามองค์ความรู้วิชาวิสุทธิธรรมการศึกษา
๓. จัดให้มีการประเมินรายวิชาที่เป็นระบบตามหลัก

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของวิสุทธิธรรม อิทธิพลและคุณค่าที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและสังคมไทยร่วมสมัย			
๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๔๘ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	การสอนเสริม ไม่มี	การฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม ไม่มี	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา
๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ๓ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยแจ้งให้ทราบล่วงหน้า			

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

๔.๑ การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
ด้านความรู้ มีทักษะการสื่อสาร	- มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้ให้นิสิตมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กร รวมทั้งพัฒนาตนเองและพัฒนาการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ด้านภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ ตลอดจนวินัยในตนเอง	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้ให้นิสิตมีจิตสำนึกด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม องค์กรและสิ่งแวดล้อม
ด้านปัญญา มีความรอบรู้ในวิชาการทางพระพุทธศาสนา สามารถนำเอาองค์ความรู้ประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	-มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้ให้นิสิตมีทักษะการใช้ชีวิต พัฒนาจิตใจและสังคม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

๔.๒ การพัฒนาการเรียนรู้ในแต่ละด้าน (จาก มคอ.๒ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕)

๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒.ความรู้					๓.ทักษะทางปัญญา				๔.ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			๕.ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			
๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔
●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	○	●	○	●	○	●	●	●	●	●

๔.๒.๑ คุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม
ความรับผิดชอบหลัก (๑) ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบรอง	(๑) มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน	(๑) ประเมินโดยผู้สอนและเพื่อน สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน

๔.๒.๒ ความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้
ความรับผิดชอบหลัก (๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคม โดยใช้แนวคิดทางด้าน พระพุทธศาสนารวมทั้งประยุกต์ ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาในสังคม ความรับผิดชอบรอง	(๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา	(๑) การทดสอบย่อย (๒) การสอบกลางภาคและปลายภาคเรียน (๓) ประเมินจากรายงานหรืองานที่มอบหมาย (๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๔.๒.๓ ทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา
ความรับผิดชอบหลัก (๔) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม ความรับผิดชอบรอง	(๔) ศึกษาดูงาน เรียนรู้จากสภาพจริง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง	(๑) การทดสอบย่อย (๒) การสอบกลางภาค และปลายภาคเรียน (๓) ประเมินจากรายงาน หรืองาน

		ที่มอบหมาย (๔) ประเมินจากการนำเสนอ ผลงาน
--	--	--

๔.๒.๔ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการ เรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ
ความรับผิดชอบหลัก (๒) มีความรับผิดชอบในการกระทำ ของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม ความรับผิดชอบรอง	(๒) กลยุทธ์การสอนที่เน้นการ สร้างความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน	(๑) ประเมินจากพฤติกรรมและการ แสดงออกของผู้เรียนระหว่างการเรียนรู้ การสอนและการทำงานร่วมกับเพื่อน (๒) ประเมินจากผลงานของผู้เรียนที่ นำเสนอตามที่ได้รับมอบหมาย

๔.๒.๕ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการ เรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้าน ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ สื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ
ความรับผิดชอบหลัก (๓) สามารถสื่อสารอย่างมี ประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง และ การเขียน พร้อมทั้งเลือกใช้รูปแบบ ของสื่อการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม	(๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การ วิเคราะห์ข้อมูล และการสื่อสาร ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม	(๑) ประเมินจากความสามารถในการ นำเสนอต่อชั้นเรียนโดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศหรือคณิตศาสตร์ (๒) ประเมินจากความสามารถในการ สื่อสาร การอธิบาย การอภิปราย กรณีศึกษาต่าง ๆ (๓) ประเมินจากผลงานตามกิจกรรม การเรียนการสอนที่ผู้สอนมอบหมาย

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	แนะนำรายละเอียดวิชา การวัดผล กิจกรรมการเรียนการสอน ประวัติ ความเป็นมาของคัมภีร์ปกรณวิเสสวิ สุทิมรรค	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน มอบหมาย	
๒	ประวัติผู้แต่งคัมภีร์วิสุทิมรรค ความหมายของวิสุทิมรรค	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน	

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
			มอบหมาย	
๓	โครงสร้างคัมภีร์วิสุทธิมรรค เนื้อหา ของคัมภีร์วิสุทธิมรรค	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน มอบหมาย	
๔	หลักธรรมสำคัญของวิสุทธิมรรค วิเคราะห์ศีล ความหมายของศีล ความสำคัญของศีล และผลของศีล	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน มอบหมาย	
๕	หลักธรรมสำคัญของวิสุทธิมรรค วิเคราะห์เรื่องอิทธิฤทธิ์ วิเคราะห์ เรื่องอภิญญา	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน มอบหมาย	
๖	หลักธรรมสำคัญของวิสุทธิมรรค วิเคราะห์เรื่องขันธ วิเคราะห์เรื่อง อายตนะ วิเคราะห์เรื่องธาตุ	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน มอบหมาย	
๗	หลักธรรมสำคัญของวิสุทธิมรรค วิเคราะห์เรื่องปัจจัยสมุปบาท วิเคราะห์เรื่องวิสุทธิ	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน มอบหมาย	
๘	สอบกลางภาค			
๙	อิทธิพลของวิสุทธิมรรคที่มีต่อ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา อิทธิพลต่ออรรถกถา อิทธิพลต่อ คัมภีร์มหาวงศ์	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน มอบหมาย	
๑๐	อิทธิพลของวิสุทธิมรรคที่มีต่อ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา อิทธิพลต่อชินกาลมาลีปกรณ์ อิทธิพลต่อมังคลัตถทีปนี	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน มอบหมาย	
๑๑	อิทธิพลของวิสุทธิมรรคที่มีต่อ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา อิทธิพลต่อเตฎภูมิกถา (ไตรภูมิพระ ร่วง)	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน มอบหมาย	
๑๒	อิทธิพลของวิสุทธิมรรคที่มีต่อ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา อิทธิพลต่อคัมภีร์ศาสนวงศ์ อิทธิพลต่อคัมภีร์สังคีตวงศ์	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน มอบหมาย	
๑๓	อิทธิพลคัมภีร์วิสุทธิมรรคต่อวิถีชีวิต ไทย ลักษณะวิถีชีวิตไทย อิทธิพลต่อ	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน	

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	การปกครอง และการศึกษาใน ประเทศไทย		มอบหมาย	
๑๔	หลักธรรมในวิสุทธิมรรคที่มีต่อวิถี ชีวิตไทย หลักการปฏิบัติสูงสุด หลักการปฏิบัติกัมมฐาน	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน มอบหมาย	
๑๕	หลักธรรมในวิสุทธิมรรคที่มีต่อวิถี ชีวิตไทย ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์	๓	บรรยายการถามตอบ การค้นคว้า งาน มอบหมาย	
๑๖	สอบปลายภาค			

๒.แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	มาตรฐานการเรียนรู้	วิธีการประเมินผล	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
๑	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	- สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน - ประเมินผลงานจากการทำงานกลุ่ม	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %
๒	ด้านความรู้	การสอบกลางภาค	๘	๑๐ %
๓	ด้านทักษะทางปัญญา	การตอบคำถามในชั้นเรียน การสอบปรนัย	๘ และ ๑๖	๖๐ %
๔	ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความ รับผิดชอบ	- การสังเกตพฤติกรรมจากการทำงาน กลุ่มร่วมกับเพื่อน - การนำเสนอรายงาน - การทำงานกลุ่มและผลงาน - การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %
๕	ด้านทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	- การนำเสนอหน้าชั้นเรียน -การมีส่วนร่วม อภิปราย -เสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

พระพุทธโฆษาจารย์ วิสุทธิมคฺคสฺส นาม ปกรณวิเสสสฺส ปฐโม ภาโค, ตติโย ภาโค. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มหาภูมิ ราชวิทยาลัย. ๒๕๔๐

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร). คัมภีร์วิสุทธิมรรค ๑๐๐ ปี สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ-แปล-เรียบ

เรียง) กรุงเทพฯ ฯ : ประยรรวงศ์พรีนติง จำกัด. ๒๕๔๖
๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ ไม่มี
๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑.กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้ - การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน - การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน - แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา - ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา
๒.กลยุทธ์การประเมินการสอน ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้ - การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน - ผลการสอน - การทบทวนผลประเมินการเรียนรู้
๓.การปรับปรุงการสอน หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้ - สัมมนาการจัดการเรียนการสอน - การวิจัยในและนอกชั้นเรียน
๔.การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้ - การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร - มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนน และการให้คะแนนพฤติกรรม
๕.การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา จากการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้ - ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตาม

ข้อ ๔

- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหา
ที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา/อาจารย์ผู้บรรยาย

ลงชื่อ พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุญโญ, ดร. และคณะ วันที่รายงาน _____

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ลงชื่อ พระมหาภิรัฐภรณ์ อังสุมาลี, ผศ.ดร. วันที่รับรายงาน _____